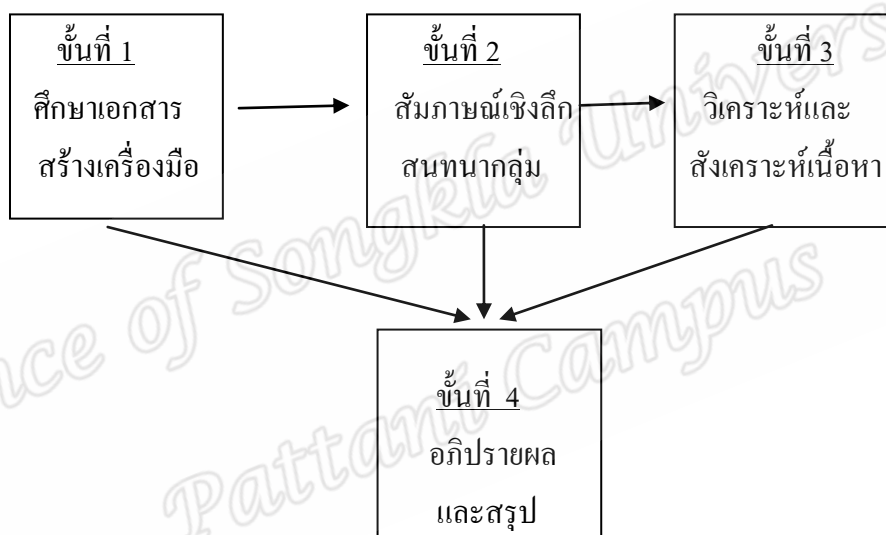

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การดำเนินการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ แบบ การ ศึกษา รายกรณี (Case Study) (รัตนะ บัวสนธ์, 2552 : 47) โดยการศึกษาเอกสาร การสัมภาษณ์เชิงลึก และการสนทนากลุ่ม แล้วนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์เนื้อหา สังเคราะห์เนื้อหา สรุปและเผยแพร่ ซึ่งมีรายละเอียดการดำเนินการ ตามภาพประกอบดังนี้

ภาพ 3.1 รายละเอียดการดำเนินการ

3.1 แหล่งข้อมูล

การศึกษาครั้งนี้ศึกษาจากเอกสาร เอกสารหลักสูตรอิสลามศึกษาพุทธศักราช 2551 ของโรงเรียน 1 อำเภอ 1 โรงเรียนในฝัน โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดสตูลจำนวน 6 โรงเรียน รวมทั้งการลงเก็บข้อมูลในพื้นที่ด้วยตัวเองตามระเบียบวิธีวิจัยและตามประเด็น โจทย์วิจัย มีแหล่งข้อมูล ดังนี้

1. โรงเรียนพิมานพิทยาสรรค์ อำเภอเมือง จังหวัดสตูล
2. โรงเรียนควน โคนวิทยา อำเภอกวน โคน จังหวัดสตูล
3. โรงเรียนกำแพงวิทยา อำเภอละงู จังหวัดสตูล
4. โรงเรียนท่าแพผดุงวิทย์ อำเภอท่าแพ จังหวัดสตูล
5. โรงเรียนทุ่งหว้าวรวิทย์ อำเภอทุ่งหว้า จังหวัดสตูล

6. โรงเรียนควนกาหลงวิทยาคม “นิคมวัฒนา” อำเภอควนกาหลง จังหวัดสตูล

3.2 ผู้ให้ข้อมูลหลักในการสัมภาษณ์เจาะลึก

ผู้วิจัยกำหนดผู้ให้ข้อมูลหลักในการสัมภาษณ์เจาะลึกที่ใช้ในงานวิจัยครั้งนี้ ใช้วิธีแบบเจาะจง (พิสนุ พงศ์ศรี, 2549 : 117) คือ ผู้บริหารโรงเรียน 1 อำเภอ 1 โรงเรียนในพื้นที่โรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดสตูลจำนวน 6 คน หัวหน้างานวิชาการหรือหัวหน้ากลุ่มสาระสังคมศึกษา จำนวน 6 คน ครูอิสลามศึกษาจำนวน 10 คนและผู้ทรงคุณวุฒิทางอิสลามศึกษาจำนวน 5 คน รวมจำนวน 27 คน คัดเลือกโดยใช้วิธีการเจาะจงตามหลักเกณฑ์ โรงเรียน 1 อำเภอ 1 โรงเรียนในพื้นที่โรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดสตูลมีจำนวน 6 โรงเรียนและมีจำนวนผู้ให้สัมภาษณ์ดังตาราง 3.1 คือ

โรงเรียน	ผู้ให้สัมภาษณ์		
	ผู้บริหารโรงเรียน	หัวหน้างาน/กลุ่มสาระ	ครูอิสลามศึกษา
1. โรงเรียนพิมานพิทยาสรรค์	1	1	2
2. โรงเรียนควนโดนวิทยา	1	1	2
3. โรงเรียนกำแพงวิทยา	1	1	3
4. โรงเรียนท่าแพผดุงวิทย์	1	1	1
5. โรงเรียนทุ่งหว้าววิทย์	1	1	1
6. โรงเรียนควนกาหลงวิทยาคม “นิคมวัฒนา”	1	1	1
รวม	6	6	10

3.2.1 ครูอิสลามศึกษามีคุณสมบัติดังนี้

1. มีวุฒิการศึกษาสามัญไม่ต่ำกว่าระดับปริญญาตรี
2. มีวุฒิการศึกษาศาสนาสูงกว่าระดับชานาวิย
3. เป็นผู้ที่อยู่ในตำแหน่งครูอิสลามศึกษา
4. มีประสบการณ์สอนอิสลามศึกษามากกว่า 5 ปี

ประกอบด้วย

1. นางวรรณิ เลี่ยมโดย ข้าราชการครูอิสลามศึกษา โรงเรียนควนโดนวิทยา
2. นางฮายาตี หลีเยาว์ ข้าราชการครูอิสลามศึกษา โรงเรียนควนโดนวิทยา
3. นายล้วน หิมปอง ข้าราชการครูอิสลามศึกษา โรงเรียนทุ่งหว้าววิทย
4. นายน้อต บูเก็ม ข้าราชการครูอิสลามศึกษา โรงเรียนท่าแพผดุงวิทย
5. นางใจริยะ มาห์เร็ม ข้าราชการครูอิสลามศึกษา โรงเรียนกำแพงวิทยา
6. นายอิสมาแอล หลีเส็น พนักงานราชการครูอิสลามศึกษา โรงเรียนพิมาน

พิทยาสรรค์

7. นางซาเราะห์ วัฒนะ ข้าราชการครูอิสลามศึกษา โรงเรียนพิมานพิทยาสรรค์
8. นางยาห์รอณี๊ นาคสง่า พนักงานราชการครูอิสลามศึกษา โรงเรียนกำแพงวิทยา
9. นายอริวัฒน์ สันติเพชร พนักงานราชการครูอิสลามศึกษา โรงเรียนกำแพงวิทยา
10. นายยะฟาด หาดดี ข้าราชการครูอิสลามศึกษา โรงเรียนควนกาหลงวิทยาคม

“นิคมวัฒนา”

3.2.2 ผู้บริหารโรงเรียนมีคุณสมบัติดังนี้

1. มีวุฒิการศึกษาสามัญไม่ต่ำกว่าระดับปริญญาตรี
2. เป็นผู้ที่อยู่ในตำแหน่งผู้บริหาร โรงเรียนดำรงตำแหน่ง ผู้อำนวยการหรือรองผู้อำนวยการ โรงเรียน 1 อำเภอ 1 โรงเรียนในพื้นที่โรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดสตูล ประกอบด้วย
 1. นายจำแนก เรืองติก ผู้อำนวยการ โรงเรียนควนโดนวิทยา
 2. นายสุภาพ เจริญผล รองผู้อำนวยการ โรงเรียนพิมานพิทยาสรรค์
 3. นายนิรัตน์ สุขสวัสดิ์ รองผู้อำนวยการ โรงเรียนกำแพงวิทยา
 4. นางอารี ยุทธการกำธร ผู้อำนวยการ โรงเรียนควนกาหลงวิทยาคม

“นิคมวัฒนา”

5. นายมาโนช ฆณีวิทย์ ผู้อำนวยการ โรงเรียนท่าแพผดุงวิทย
6. นายมนัส หล่อสุพรรณพร ผู้อำนวยการ โรงเรียนทุ่งหว้าววิทย

3.2.3 หัวหน้างาน/หัวหน้ากลุ่มสาระโรงเรียนมีคุณสมบัติดังนี้

1. มีวุฒิการศึกษาสามัญไม่ต่ำกว่าระดับปริญญาตรี
2. เป็นผู้ที่อยู่ในตำแหน่งหัวหน้างาน/หัวหน้ากลุ่มสาระสังคมศึกษาโรงเรียน 1 อำเภอ 1 โรงเรียนในพื้นที่โรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดสตูล ประกอบด้วย

1. นายนิรัตน์ เสมอภพ หัวหน้ากลุ่มสาระสังคมศึกษา โรงเรียนควนโดนวิทยา

2. นางสุดา ทามตระกูล หัวหน้ากลุ่มสาระสังคมศึกษาโรงเรียนพิมานพิทยาสรรค์
3. นายอดุลย์ มาหรีม หัวหน้ากลุ่มสาระสังคมศึกษาโรงเรียนกำแพงวิทยา
4. นางสาวเดือนจิต สุวรรณะ หัวหน้ากลุ่มสาระสังคมศึกษา โรงเรียนกวนกาหลง
วิทยาคม “นิคมวัฒนา”
5. นายรอเสด นารีเปน หัวหน้ากลุ่มสาระสังคมศึกษาโรงเรียนท่าแพผดุงวิทย์
6. นางพัชรา นิมิตรถวิล หัวหน้ากลุ่มสาระสังคมศึกษาโรงเรียนทุ่งหว้าวรวิทย์

3.2.4 ผู้ทรงคุณวุฒิทางอิสลามศึกษามีคุณสมบัติดังนี้

1. มีวุฒิการศึกษาสามัญไม่ต่ำกว่าระดับปริญญาตรี
2. มีประสบการณ์ในการสอนหรือนิเทศอิสลามศึกษามากกว่า 10 ปี
3. เป็นผู้ที่อยู่ในตำแหน่งครูอิสลามศึกษาหรือศึกษานิเทศก์หรือผู้ร่วมร่างหลักสูตร
อิสลามศึกษาทุกระดับ ประกอบด้วย
 1. นายอารีย์ ตาเอ็น นายกสมาคมครูอิสลามศึกษาจังหวัดสตูล และผู้ร่วมร่าง
หลักสูตรอิสลามศึกษาพุทธศักราช 2551
 2. นายสุริยา ปันจอร์ สมาชิกวุฒิสภาจังหวัดสตูล/ประธานฝ่ายการศึกษา คณะ
กรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทยและผู้ร่วมร่างหลักสูตรอิสลามศึกษา พุทธศักราช 2551
 3. นายหรรน หัสมา อดีตศึกษานิเทศก์อิสลามศึกษา สพป.สตูล และคณะกรรมการ
อำนวยการหลักสูตรอิสลามศึกษาของโรงเรียน 1 อำเภอ 1 โรงเรียนในฝัน
 4. นายสุวัจน์ มาลินี รองผู้อำนวยการเขตการศึกษาสงขลาเขต 1-2 ประธานคณะ
กรรมการเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูลและคณะกรรมการจัดทำหลักสูตรอิสลามศึกษาและ
สื่ออิสลามศึกษา ของสำนักงานคณะกรรมการศึกษาขั้นพื้นฐานปี 2552
 5. นายอะหมาดสุกรี มาลินี ศึกษานิเทศก์ สพป.สตูลและผู้ร่วมร่างหลักสูตรอิสลาม
ศึกษาพุทธศักราช 2551

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เป็นวิจัยแบบวิจัยเชิงคุณภาพ การเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ โดยใช้แบบสัมภาษณ์
และแบบการสนทนากลุ่ม

3.3.1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสัมภาษณ์ผู้บริหาร แบบสัมภาษณ์หัวหน้า
กลุ่มสาระสังคมศึกษา แบบสัมภาษณ์ครู แบบการสนทนากลุ่ม ผู้ทรงคุณวุฒิทางอิสลามศึกษา
มีรายละเอียดดังนี้คือ

1. แบบสัมภาษณ์สำหรับผู้บริหารโรงเรียน เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง และคำถามปลายเปิด (พิศณุ พงศ์ศรี 2549:130) โดยแบบสัมภาษณ์ แบ่งเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์ มีลักษณะเป็นแบบตรวจคำตอบ และแบบเติมคำ

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการใช้หลักสูตรอิสลามศึกษาพุทธศักราช 2551ของโรงเรียน 1 อำเภอ 1 โรงเรียนในพื้นที่จังหวัดสตูล ในโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดสตูลดังนี้ การเตรียมความพร้อมหลักสูตร การบริหารจัดการหลักสูตร การจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตร และการนิเทศและติดตามผลการใช้หลักสูตร เป็นคำถามปลายเปิดแบบมีโครงสร้าง มีลักษณะแบบคำถามปลายเปิด

ตอนที่ 3 เป็นแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะแนวทางการปรับปรุงแก้ไขปัญหาการใช้หลักสูตรอิสลามศึกษาวิเคราะห์โดยวิธีการสังเคราะห์ความคิดเห็นที่มีความหมายคล้ายคลึงกัน แล้วหาค่าความถี่เพื่อนำมาประกอบการอภิปรายผล

2. แบบสัมภาษณ์สำหรับ หัวหน้ากลุ่มสาระสังคมศึกษา ในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดสตูลที่เปิดสอนอิสลามศึกษาระดับมัธยมศึกษาเป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง และคำถามปลายเปิด โดยแบบสัมภาษณ์ แบ่งเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์มีลักษณะเป็นแบบตรวจคำตอบและแบบเติมคำ

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการใช้หลักสูตรอิสลามศึกษาพุทธศักราช 2551ของโรงเรียน 1 อำเภอ 1 โรงเรียนในพื้นที่จังหวัดสตูล ในโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดสตูลดังนี้ การเตรียมความพร้อมหลักสูตร การบริหารจัดการหลักสูตร การจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตร และการนิเทศและติดตามผลการใช้หลักสูตร เป็นคำถามปลายเปิดแบบมีโครงสร้างมีลักษณะเป็นแบบคำถามปลายเปิด

ตอนที่ 3 เป็นแบบสัมภาษณ์ เกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะแนวทางการปรับปรุงแก้ไขปัญหาการใช้หลักสูตรอิสลามศึกษาวิเคราะห์โดยวิธีการสังเคราะห์ความคิดเห็นที่มีความหมายคล้ายคลึงกัน แล้วหาค่าความถี่เพื่อนำมาประกอบการอภิปรายผล

3. แบบสัมภาษณ์สำหรับครูอิสลามศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดสตูลที่เปิดสอนอิสลามศึกษาระดับมัธยมศึกษาเป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง และคำถามปลายเปิด โดยแบบสัมภาษณ์ แบ่งเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์มีลักษณะเป็นแบบตรวจคำตอบและแบบเติมคำ

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับ ปัญหาการใช้หลักสูตรอิสลามศึกษา พุทธศักราช 2551 ของโรงเรียน 1 อำเภอ 1 โรงเรียนในพื้นที่จังหวัดสตูล ในโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดสตูลครั้งนี้ การเตรียมความพร้อมหลักสูตร การบริหารจัดการหลักสูตร การจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตร และการนิเทศและติดตามผลการใช้หลักสูตร เป็นคำถามปลายเปิดแบบมีโครงสร้าง มีลักษณะเป็นแบบคำถามปลายเปิด

ตอนที่ 3 เป็นแบบสัมภาษณ์ เกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะแนวทางการปรับปรุงแก้ไข ปัญหาการใช้หลักสูตรอิสลามศึกษาวิเคราะห์โดยวิธีการสังเคราะห์ความคิดเห็นที่มีความหมายคล้ายคลึงกัน แล้วหาคำความถี่เพื่อนำมาประกอบการอภิปรายผล

4. แบบการสนทนากลุ่ม (Focus Group) กับผู้ทรงคุณวุฒิทางอิสลามศึกษาในจังหวัดสตูลมีการสร้างแนวคำถามเพื่อใช้ในการสนทนากลุ่ม ผู้ทรงคุณวุฒิ ทางอิสลามศึกษาครอบคลุมประเด็นคำถาม เกี่ยวกับข้อเสนอแนะและแนวทางแก้ไขจาก ปัญหาการใช้หลักสูตรอิสลามศึกษาพุทธศักราช 2551 ในโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดสตูล ด้านการเตรียมความพร้อมหลักสูตร การบริหารจัดการหลักสูตร การจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตร การนิเทศและติดตามผลการใช้หลักสูตร

3.3.2 วิธีสร้างเครื่องมือเพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างแบบสัมภาษณ์ตามขั้นตอน ดังนี้ คือ

3.3.2.1 การสร้างแบบสัมภาษณ์และแบบการสนทนากลุ่ม

1) ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องของผู้วิจัยท่านอื่นๆ มาเป็นแนวคิดในการสร้างแบบสัมภาษณ์และแบบการสนทนากลุ่ม

2) จัดทำแบบสัมภาษณ์อย่างมีโครงสร้างโดย กำหนดขอบเขตคำถามให้ครอบคลุมปัญหาการใช้หลักสูตรอิสลามศึกษาพุทธศักราช 2551 ของโรงเรียน 1 อำเภอ 1 โรงเรียนในพื้นที่จังหวัดสตูล ที่จะทำการศึกษาทั้ง 4 ด้านคือการเตรียมความพร้อม หลักสูตร การบริหารจัดการหลักสูตร การจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตร และการนิเทศและติดตามผลการใช้หลักสูตร แล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ และให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไข

3) นำแบบ สัมภาษณ์ และแบบการสนทนากลุ่ม มาปรับปรุงแก้ไข และให้อาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อพิจารณาตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมและให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

4) นำแบบสัมภาษณ์และแบบการสนทนากลุ่ม ที่ปรับปรุงแก้ไขครั้งสุดท้าย ทดลองใช้แบบสัมภาษณ์ กับครูที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง 3 ท่าน

5) ผู้วิจัยปรับปรุงแก้ไขคุณภาพของเครื่องมืออีกครั้งเพื่อความสมบูรณ์จากข้อบกพร่องที่พบจากการตอบของกลุ่มตัวอย่าง

6) จัดทำแบบสัมภาษณ์และแบบการสนทนากลุ่มฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยต่อไป

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน โดยทำเรื่องขออนุญาตรับรองและแนะนำตัวจากภาควิชาอิสลามศึกษา วิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ไปยังโรงเรียนที่จะทำการเก็บข้อมูลจากนั้นผู้วิจัยนำหนังสือแนะนำตัวจากภาควิชาอิสลามศึกษา ไปยังโรงเรียนที่จะทำการเก็บข้อมูลเพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล การแจกแบบ สัมภาษณ์ นัดสัมภาษณ์ (พิสนุ พงศ์ศรี, 2549:147) โดยใช้การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) การสนทนากลุ่ม (Focus Group) กับครูอิสลามศึกษาและผู้ทรงคุณวุฒิ การวิเคราะห์เนื้อหาของเอกสารหลักสูตร และเก็บรวบรวม สัมภาษณ์ ด้วยตัวเอง ผู้วิจัยจะเก็บรวบรวมแบบสอบถามทั้งหมดและบทสัมภาษณ์ที่ได้ นำมาดำเนินการตามขั้นตอนการวิจัยต่อไป

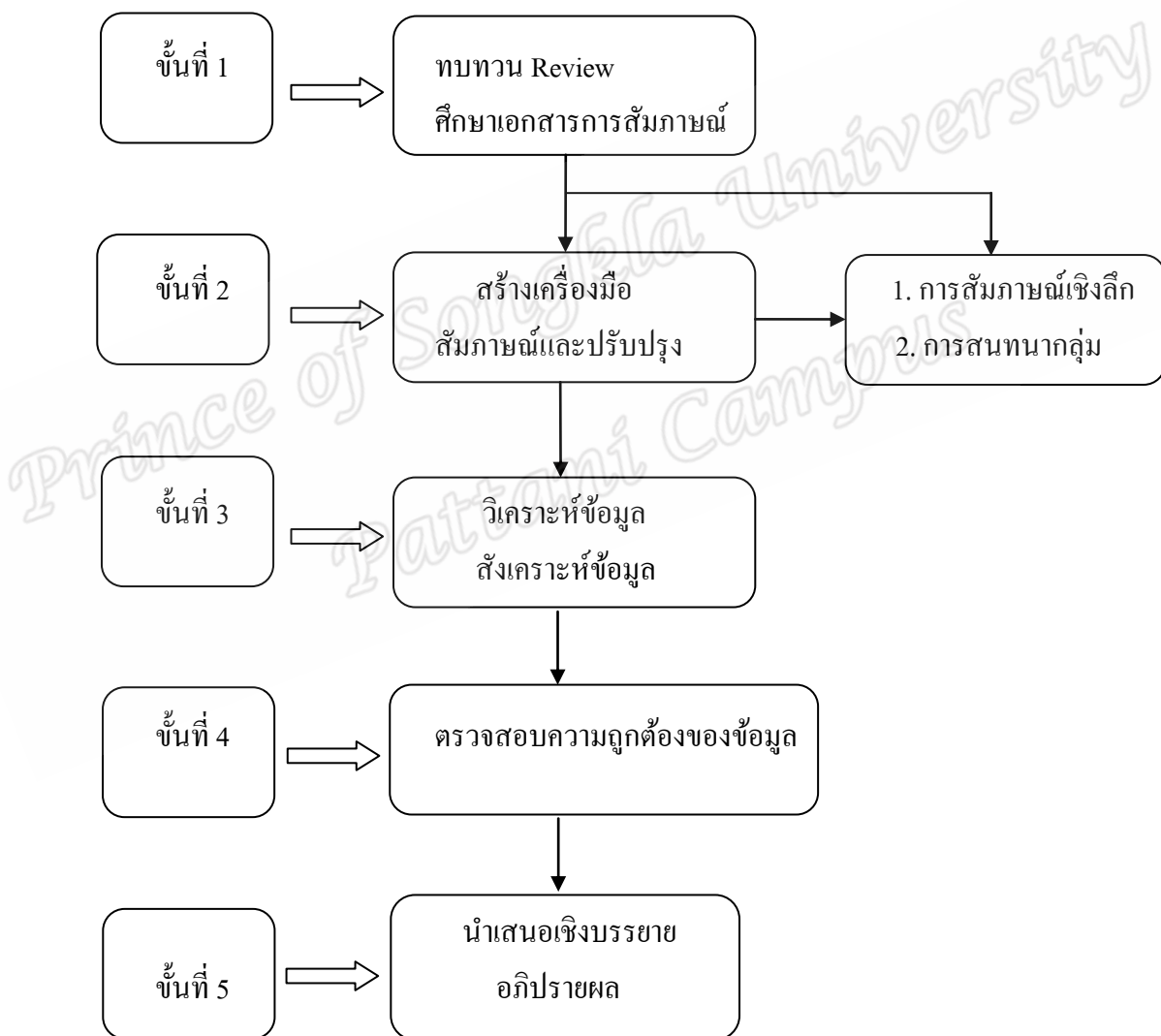
3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในขั้นตอนการวิจัย เรื่อง ปัญหาการใช้หลักสูตรอิสลามศึกษา พุทธศักราช 2551 ของโรงเรียน 1 อำเภอ 1 โรงเรียนในฝันจังหวัดสตูล ในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดสตูล โดยมีรายละเอียดดังนี้คือ

1. ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน และการสนทนากลุ่ม (Focus Group) กับครูอิสลามศึกษาและผู้ทรงคุณวุฒิ ทางอิสลามศึกษา นำข้อมูลมาวิเคราะห์โดยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีอุปนัย (Analytic Induction) คือ วิธีตีความสร้างข้อสรุปข้อมูลจากรูปธรรมที่มองเห็น การสรุปรวมประเด็นเล็กๆมาสรุปเป็นประเด็นใหญ่หรือข้อสรุปรวมที่พบ และวิเคราะห์ข้อมูลแบบสร้างข้อสรุปจากข้อความ บรรยาย (Descriptive) (สุภางค์ จันทวานิช, 2552: 131) ในประเด็น ระดับปัญหาการใช้หลักสูตรอิสลามศึกษาพุทธศักราช 2551 ในโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดสตูล ในด้านการเตรียมความพร้อม การบริหารจัดการหลักสูตร การจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตร และการนิเทศและติดตามผลการใช้หลักสูตร นำเสนอในรูปแบบความเรียงวิเคราะห์ สรุปและอภิปรายผล

2. วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้ การสัมภาษณ์ การสนทนากลุ่ม ตามประเด็นที่ค้นหา และนำข้อมูลที่ได้ทำการวิเคราะห์เนื้อหาและการสังเคราะห์เนื้อหา จากการสัมภาษณ์ และการสนทนากลุ่ม ตามประเด็นที่ศึกษา นำมาวิเคราะห์เนื้อหา และสังเคราะห์เนื้อหา ตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า(Methodological Triangulation) ส่งข้อมูลเนื้อหาย้อนกลับหาความถูกต้อง มีความเที่ยงตรง กับผู้ให้สัมภาษณ์ และแก้ไขข้อมูล (สุภาวงศ์ จันทวานิช,2547:129-130) แล้วนำเสนอเชิงบรรยายประกอบการอภิปรายผล

สรุปขั้นตอนวิธีการดำเนินการวิจัยดังแผนภาพต่อไปนี้

แผนภาพที่ 3.2 ขั้นตอนวิธีการดำเนินการวิจัย